

1. melléklet

BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG ÁLTAL MEGÁLLAPÍTOTT ÉS NYILVÁNTARTÁSBA VETT EGYEDI TÁJÉRTÉKEK LISTÁJA¹

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Hrsz (Érték)	Főbb jellemzők	Kor, keletkezés és időpontja	Állapot, állag	Szükséges intézkedés
1	Kőtenger bazaltorgonákkal	Badacsony déli oldalán, fokozottan védett részen található.	043/6	Bazalt kőzsákok, melyek 25-30 m magasak és az alattuk elterülő, a kőzsákok folyamatos pusztulásából származó, eltérő méretű kövekből álló kőtenger. Kialakulása az eróziós folyamatoknak köszönhető. A kőtenger mérete 300 x 150 m. Anyaga bazalt, színe szürke. Környezetében összefüggő erdő van.	3-5 millió éve	jó	Figyelem felhívó táblák kihelyezése
2	Bujdosók lépcsője	Badacsony déli oldalán, a Rodostó turista ház felett épült.	043/6	464 lépcsőfokból álló bazalt lépcső a Rodostó turistaház és a hegytető között húzódik. A lépcsősorban kialakított pihenőhelyeket a kuruc szabadságharc ismert alakjairól nevezték el.	XIX. sz.	közepes	Állagmegóvás
3	Rodostó Turista ház	A Badacsony-hegy felső részén, Badacsonylábdinál, a hegytető erdőivel közvetlenül határos ingatlanon.	044/40	II. Rákóczi Ferenc halálának 200. évfordulójára magyaros stílusban a Magyar Turista Egyesület építette. Cholnoki Jenő avatta fel. Falai faragott bazaltból készültek. Tetejét nád fedi.	1936. július 5.	közepes	Állagmegóvás
4	Kőbástya	A legfelső szőlőhegyi út mellett, a felette levő ingatlant határolja, tartja déli oldalról.	044/22	A századelőn készült kötőanyag nélkül, szárazon rakott bazalt támfal. Szőlőműveléssel hasznosított egykori teraszokat tartotta.	XX. sz. eleje	rossz	Az állékonyosság javítása érdekében a belenőtt fák eltávolítása szükséges, hiányzó kövek pótlásáról gondoskodni kell.
5	Kőkereszt	Badacsony-hegyen, a belterület határánál haladó út mellett.	053/5	Anyaga homokkő. Mérete: 3 m magas.	XX. sz. eleje	kiváló	Változatlan fenntartás, gondozás.
6	Lakóház	Badacsony-hegyen a belterülettel határosan.	053/6	XX. század elején épült ház pincével, ázott kúttal. Kőből, vakolt falazattal épült egykori lakóépület, melyet cseréptető fed. Valamikor állandóan lakott épület volt, mára eredeti funkcióját veszttve nyaralóként működik. Környezetében szőlőt találunk.	XX. század elején épült	közepes	Állagmegóvás
7	Paraszt ház	Tördemic felett, a Badacsony-hegy nyugati oldalán.	053/28	Kőből, vakolt falazattal épült egykori lakóépület, melyet hullámpala tető fed. Ez utóbbi nem eredeti, az épület felújításakor került rá. Valamikor állandóan lakott épület volt, mára eredeti funkcióját veszttve nyaralóként működik. Környezetében szőlőt találunk.	XX. század elején épült	jó	Állagmegóvás
8	Pince	A település belterületének északi peremén, szőlők között.		Pince présházzal, kő falazattal, pince téglából rakott dongaboltozattal készült. Tetejét eredetileg nád fedte, a pala borítás egy időközi felújítás eredménye. Jelenleg üres, nincs használatban.	XIX. században épült	Rossz, tető beázik, vakolat hullik, nyílászárók hiányosak.	Állagmegóvás, felújítás

¹ Forrás: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása, 2017

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Hrsz (Érték)	Főbb jellemzők	Kor, keletkezés és időpontja	Állapot, állag	Szükséges intézkedés
9	Badacsonytördemici Felső temető, Széll család sírmléke	Béke utcában.	389	Badacsonytördemici első temetője, területe kb. 1 ha. Szépen gondozott, igényes sírmlékeket, családi sírboltokat, találunk benne, köztük a Széll család sírmlékét. Környezete beépült.	XIX. sz.	jó	
10	Kökere sztr	Nemesgulácsra vezető út mentén. (A településtől északra, 035/9 hrsz-ú (dűlőnév nélküli) terület úttal határos végén.	035/39	Anyaga homokkő. Mérete: 3 m magas. Környezetében szántók vannak.	XX. sz. eleje	kiváló	Folyamatos karbantartás.
11	Polgárház	Szent István út 71. szám alatt.	231	Igényesen felújított kőház, sárgára színezett vakolattal. Tetőhéjazat cserép. Déli tájolású bejárata előtt fedett veranda.	XX. sz. eleje	jó	Állagmegóvás
12	Paraszt ház	Szent István út 72. szám alatt.	349	Jól karbantartott nádfedeles kőből rakott parasztház. Mérete 6X20 m.	XIX. sz.	jó	Állagmegóvás
13	Polgárház	Szent István út 70. szám alatt.	350	Múlt század első felében épült, többszöri átalakításon átesett barokkos homlokzatú kőépület. A modernizálás nem vált az épület javára, nyílászárók, színezés nem harmonizál az épület eredeti stílusával.	Múlt század első felében	jó	Állagmegóvás
14	Paraszt ház	Szent István út 68. szám alatt.	352/1	A szépen felújított kőépület cserép fedést kapott, eredetileg ez valószínűleg nád volt. Mérete 6X20 m.	XIX. sz.	kiváló	Karbantartás, állagmegóvás
15	Vízimalom	Malom utca végén található.	026/30	Egykori vízimalom, mára gazdasági épület. Felmenő falazata kő, melyet sárgára színezett vakolat fed. Teteje pala.	XIX. sz.	közepes	Állagmegóvás
16	Bazalt kiskockával burkolt út	Szent István utca.	234/1	Badacsonyi községeire egykor jellemző utcácsízlet. Mára csak itt maradt meg a 10X10 cm-es bazaltkockából rakott útburkolat.	XX. sz. eleje	közepes	Állagmegóvás
17	Paraszt ház	Szent István u. 54.	372	Kőből épült, nádfedeles parasztház a község főutcáján. Szürke vakolat, fehér vakolatdísz mára egy kicsit megkopott, ennek ellenére jól jellemzi az egykori építkezési hagyományokat.	XIX. század	közepes	Állagmegóvás
18	Kocsmá	Szent István u. 48.	383	A helyi kocsmá. Sárgára színezett, kőből épült épület.	XX. sz. eleje	jó	Állagmegóvás
19	Római katolikus templom	Szent István u. 28.	414	Jelenlegi templomot 1904-ben kezdik építeni. 1905-ben felszentelik. A faluhoz képest szokatlanul nagy méretei abból adódnak, hogy a tervrajzokat elcserélték a Tapolcára tervezett templomával. Anyaga kő, melyet fehérre színezett vakolat fed. Felújítva 1990-ben volt. Védett műemlék.	1904-1905	jó	
20	Kökere sztr	Szent István u. 28.	414	Anyaga homokkő. Mérete: 3 m magas. A templom előtti kis téren találjuk, alacsony kovácsoltvas kerítés veszi körül. Kereszten az 1824-es évszámot találjuk.	1824	kiváló	Karbantartás, állagmegóvás
21	Paplak	Szent István u. 26.	416/3	A templommal egy időben épült paplak. Utcai homlokzata visszafogott polgári stílust tükröz. A tágas L alakú épület udvar felőli oldalán árkádsor fut végig.	1904-1905	jó	Karbantartás, állagmegóvás
22	Polgárlak	Szent István u. 24.	417/1	Hasonló stílusban épült, mint a szomszédos paplak. Alaprajza ennek is L alakú, azonban itt hiányzik az árkádsor. Felújítva 2010-ben.	XIX. században épült	jó	Karbantartás, állagmegóvás

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Hrsz (Érték)	Főbb jellemzők	Kor, keletkezés és időpontja	Állapot, állag	Szükséges intézkedés
23	Polgárház	Szent István u. 8.	440	L alakú építmény a főutcán, homlokzata visszafogott polgári stílust tükröz. Eredeti vakolatdíszek még látszanak. Anyaga kő, melyet sárgára színezett vakolat takar.	XX. század elején épült	közepes	Állagmegóvás
24	Polgárház	Zöldfa u. 17.	11	Faragott bazaltból épült lakóház, melynek tetejét szemmel láthatóan a közelmúltban felújították. A felújítás során cserép fedést kapott.	Múlt század 30-as éveiben épült	jó	Karbantartás, állagmegóvás
25	Paraszt ház	Szent István u. 1/2.	48-49	Nádtető, vályogból készült rossz állapotban lévő lakóház és gazdasági épület. Tulajdonosai az épület teljes felújítását tervezik. Félő, hogy a felújítás során az eredeti épület teljesen megsemmisül.	XIX. században épült	Rossz, tetőszerkezet megrogyott, falak feláztak, nyílászárók hiányoznak.	Állagmegóvás, felújítás
26	1956-os emlékmű	Hősök u. 12.	101/6/3	2005-ben állított 1956-os emlékmű. Kőlabazaton, fehérre színezett falon dombormű, melyen egy férfi alak egy másik sebesültet támogat. A dombormű fellett évszám: 1956.	2005	kiváló	
27	Első világháborús emlékmű	Hősök u. 12.	101/6/3	1935-ben emelt Trianon-emlékmű. Schneider Géza pápai kőfaragó mester és Farkas János helyi kőműves alkotása. Az emlékmű vörös homokkőből épül fel, melyen mészkőből faragott hármashalom látszik. A kőből rakott hármashalm boltívek tetején balról jobbra sorrendben az alábbi feliratok olvashatók: 1914; Így volt Így lesz; 1918. Az emlékmű lábazati részén két márvány táblán a község első világháborús hősi halottait sorolják fel.	1935	kiváló	
28	Második világháborús emlékmű	Hősök u. 12.	101/6/3	2005-ben emelt második világháborús emlékmű. Kőlabazaton, vakolt fal, rajta sast ábrázoló dombormű. A dombormű alatt fekete márványtáblák az elesett hősök neveivel. Emlékmű tetején kereszt.	2005	kiváló	
29	Polgármesteri Hivatal	Hősök u. 12.	101/6/3	Debreczeni Gyula plébános kezdeményezésére épített, 1930. november 23.-án avatott iskola épülete. Jelenleg a Polgármesteri Hivatal működik benne. Kétszintes és tetőtérbeépítéses épület, összetett épülettömeeggel, karakteres települési elemként. Kő labazattal, magas, keskeny ablakok sorával, szürke palafedéssel. Vakolt, sárgára festett épület, középrész rizalitszerűen kiugró.	1930. november 23.	jó	
30	Lakóház	Szent István u. 11.	56	Az épület a többszöri szakszerűtlen átalakítás miatt teljesen elvesztette eredeti formáját. Belső helyiségei boltívesek. Jelenlegi lakója teljesen elhanyagolja.	1750-es években épült	Rossz, tetőszerkezet előregedett, falak feláztak. Szakszerűtlen felújítás, elhanyagolt környezet.	Állagmegóvás, szakszerű felújítás, az értékes építészeti elemek bemutatása.
31	Nyarló	Római u. 29.	511	Egykori polgári nyarló épület, faragott fatornáccal. Alul pince és présház. A Balaton-felvidékre jellemző kőépületet szürkére vakolták. Fatornácat részben beüvegezték.	XX. század elején épült	közepes	Állagmegóvás, felújítás
32	Kökerezt	Római u. 32.	975	Anyaga homokkő. Mérete: 3 m magas. A Római út mellett található kökereszt szépen felújított állapotban van, rajta évszám 1890.	1890.	kiváló	Állagmegóvás
33	Paraszt pince	Római u. 45.	517	Hagyományos elrendezésű lakóépület. Utcára merőleges beépítéssel, földszintes, emberléptékű, térdfal emelés nélküli. Kis magasságú, oromfalas két utcai ablakkal, hosszoldalán szegmentíves bejárati ajtóval. Vakolt, meszelt, nádfedésű, egyszerű, racionálisan szép népi épület. Hátsó részében présház és földdel fedett pince. Környezetében egykor szőlő volt, ma csak nyírott gyeppel.	XIX. században épült	közepes	Állagmegóvás
34	Nyarló	Római u. 47.	519	Egykori polgári nyarló épület, faragott fatornáccal. Alul	XX.	jó	Épület

Sorszám	Név	Pontos helyszín	Hrsz (Érték)	Főbb jellemzők	Kor, keletkezés és időpontja	Állapot, állag	Szükséges intézkedés
				pince és présház. A Balaton-felvidékre jellemző kőépületet szürkére vakolták. A környezetében lévő szőlőt kivágták, épület eredeti funkcióját mára elvesztette, már csak nyaraló.	század elején épült		karakterét megőrző homlokzati kialakítás, ingatlanon szőlő telepítése.
35	Csébyház	Római u.	547	Cséby Antal tapolcai borkereskedő építette. A tágas kúria-szerű épület kereszt alaprajzú. Felső szinten tágas lakótér, alul présház és földbe süllyesztett pince. Tetőhéjazata cserép.	XX. század elején épült	jól karbantartott	
36	Nyaraló	Római u. 127.	567/8	Kúria-szerű lakóépület, pontos adatok keletkezését illetően nincsenek. Kétszintes, kőből épült. Sárgára vakolt, T alaprajzú épület. A hátra nyúló épületszárny keleti oldalán árkádsor fut. Környezetében szőlő van.	a XX. század eleje	jó	
37	Kőkereszt és kápolna	Római u.	585	Az eredeti kápolnát Gróf Eszterházy Károly építette. A kápolna kibővítése 1900-ban történt, felszentelve 1900. június 29-én. Utoljára 1986-ban tatarozták a helyi hívek adakozásából. A kőből rakott, fehérre meszelt kápolna rendezett környezetben található. Szomszédos telkeken szőlőt találunk. Védett műemlék. Előtte kőkereszt áll. Alul Szűz Mária szoborral, felül korpuszal, díszesen faragott homokkő oszlopon.	1847-1850 között	kiváló	
38	Paraszt ház	Kápolna u. 2.	855	A szépen karbantartott nádfedelees nyaraló szőlők között található. Egykori pince, présház funkcióját mára elvesztette. Az épület kőből épült, fehérre meszelt.	XIX. század	jó	Épület karakterét megőrző fenntartás.
39	Ranolder püspök pincéje	Pince u. 20.	720	Püspöki pince. Eredeti, a mostaninál kisebb pincét Ranolder veszprémi püspök építette. Jelenlegi méretét az első világháború alatt érte el, mikor is olasz hadifoglyok segítségével kibővítették. Ekkor készült a szépen faragott vörös homokkőből készült homlokzati rész. Jelenleg használaton kívül van. Rekonstrukcióját a közeljövőben tervezik.	1865	közepes	Állagmegóvás, esetleges felújításnál fokozottan kell ügyelni az eredeti formák, homlokzat megőrzésére.
40	Lakóház	Római u. 204.	711/1	Úgynevezett Szilágyi-ház. Fatornácos egykori lakás présházzal, pincével. A 19. század végén épült borház, melyet a két világháború között bővítettek. Ekkor épült a házhoz a fa veranda illetve az alatta lévő rész. A ház kőből épült, pincéje 20 m hosszú, téglaboltozatos. Egykor szőlő vette körül, jelenleg csak gyeplé.	19. század végén	közepes	Állagmegóvás
41	Lakóház	Badacsony köz 1.	694	Kutassy-ház. Kereszt alaprajzú ház fatornáccal, pincével és présházzal. A 19. század végén épült épület mai napig a család tulajdonában van. Eredeti funkcióját megőrizte. Felső szinten lakhelyiségek, lent pince és présház. Az első világháború előtt a család itt biztosított helyet a badacsonyládbi postának. Az épület eredeti stílusát sikerült megőrizni.	19. század végén	jó	Folyamatos karbantartás